

Załącznik

do uchwały nr PR.0007.62.2015

Rady Miasta Ruda Śląska

z dnia 19. MAR. 2015

Gminny Program Wspierania Rodziny
w Mieście Ruda Śląska
na lata 2015-2017

Ruda Śląska, marzec 2015

Spis treści

I.	Wprowadzenie	s. 3
II.	Rola rodziny	s. 3
III.	Diagnoza sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	s. 4
IV.	Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny	s. 7
V.	Zasoby Miasta Ruda Śląska tworzące system wsparcia dla dzieci i rodzin	s. 8
VI.	Wnioski	s. 10
VII.	Adresaci Programu	s. 11
VIII.	Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny	s. 11
IX.	Wskaźniki realizacji Programu	s. 15
X.	Źródła finansowania	s. 16
XI.	Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny	s. 16
XII.	Zakończenie	s. 16

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2015-2017 jest realizacją obowiązku nałożonego na gminy art. 176 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Powyższa ustawa nakłada na gminę konieczność podejmowania zadań związanych ze wspieraniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Prezydent Miasta Ruda Śląska na podstawie Zarządzenia NR SP.0050 2.5.2012 z dnia 09 stycznia 2012 roku powierzył organizowanie pracy z rodziną Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej. Zadania związane z udzielaniem pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej w ramach Działu do spraw Asysty Rodzinnej we współpracy z Działem Pomocy Środowiskowej, natomiast zadania z zakresu wspierania i finansowania systemu pieczy zastępczej realizuje Dział Pieczy Zastępczej oraz Dział Obsługi i Finansowania Opieki nad Dzieckiem.

II. Rola rodziny

Rodzina jest oparciem dla jednostki w sytuacjach trudnych, zapleczem przy pokonywaniu przeszkód życiowych, kształtuje jej tożsamość i postawy, ma zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych.

Podstawowym prawem dziecka jest prawo do wychowywania się w rodzinie naturalnej, gdyż środowisko rodzinne jest dla dziecka pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym. Rodzice stanowią dla dziecka wzorce osobowe, dzięki nim przyswaja ono różne formy społecznego zachowania. Rodzice wprowadzają również dziecko w świat wartości kulturowych. Atmosfera domu rodzinnego kształtuje u dziecka poczucie własnej wartości oraz wartości moralnych. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie pojawiające się trudności pokonuje się właściwymi metodami wychowawczymi opartymi na miłości do dziecka i dążeniu do osiągnięcia jego dobra. Jednak coraz częściej obserwuje się sytuacje, w których brakuje tych motywów postępowania. Dziecko nie ma poczucia bezpieczeństwa, pewności jutra i świadomości, że jest kochane. Rodzina staje się wówczas źródłem niepokoju i rozczarowania. Dzieje się tak głównie w rodzinach dysfunkcyjnych, w których zaburzone relacje, zasady, role czy komunikacja blokują możliwości zdrowego i prawidłowego funkcjonowania. Trudności pojawiające się przed rodzinami mogą prowadzić do powstawania różnych dysfunkcji. Okazuje się, że mądrość życiowa

przekazywana z pokolenia na pokolenie nie wystarczy- rodzina potrzebuje porad, informacji i wsparcia ze strony ekspertów i profesjonalistów. Jeśli otrzyma wszechstronną pomoc może realizować podstawowe funkcje opiekuńcze i wychowawcze wobec dzieci. Zatem, aby poprawić ich funkcjonowanie, konieczne jest objęcie tych rodzin intensywną i kompleksową pomocą.

III. Diagnoza sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

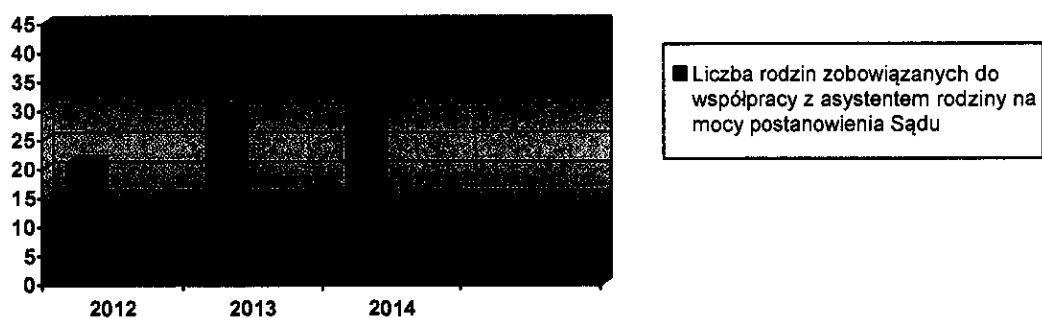
Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej wykazują, że dominującymi dysfunkcjami wśród osób korzystających ze wsparcia są ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Jednocześnie zauważyć można, że wzrasta liczba rodzin, u których powodem przyznania pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zebrane informacje wskazują również, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby mogła funkcjonować prawidłowo i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju dla dziecka. Bezradność, jako nieumiejętność radzenia sobie z codziennymi trudnościami może wynikać z takich problemów jak: uzależnienie, niepełnosprawność czy bezrobocie. Równocześnie należy zauważyć, że może być ona przyczyną powyższych trudności, gdyż wielokrotnie problemy te przenikają się i trudno jest ustalić, co było pierwotną przyczyną obecnej trudnej sytuacji.

Zgodnie z art. 109 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jeżeli dobro dziecka jest zagrożone Sąd opiekuńczy może w szczególności:

„1) zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń”.

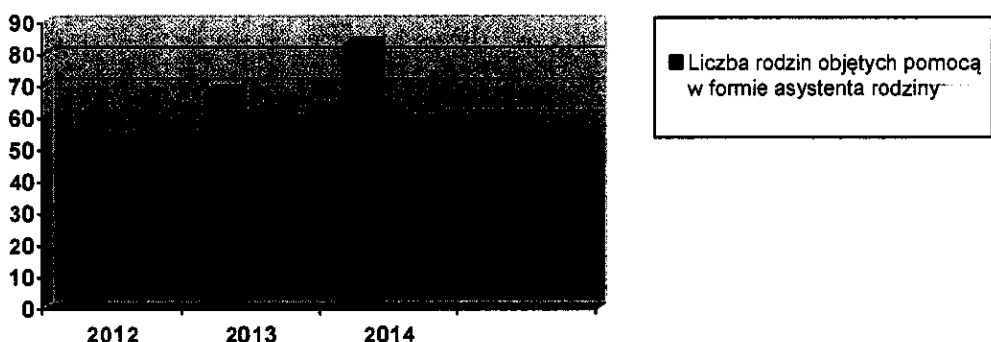
Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej wynika, iż w Wydziale III Rodzinnym i Nieletnich objętych stałą kontrolą kuratora sądowego w 2012 roku było 723 małoletnich, w 2013 roku 876 małoletnich, a w 2014 roku 774 małoletnich. Natomiast wobec nieletnich prowadzono w 2012 roku 143 nadzory, w 2013 roku 138 nadzorów, a w 2014 roku 147 nadzorów. Do Wydziału wpłynęło w 2012 roku 161 spraw o zmianę zarządzeń opiekuńczych, w 2013 roku 275 spraw, natomiast w 2014 roku 288 spraw.

W związku z tym Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej prowadząc postępowania w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej coraz częściej korzysta również ze wsparcia w formie asystenta rodziny, na co wskazuje wzrost liczby postanowień zobowiązujących rodziny do współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a w szczególności z asystentem rodziny.

Wykres 1. Liczba rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny na mocy postanowienia Sądu.

Dysfunkcje występujące w rodzinie mają na nią negatywny wpływ i z tego względu wymagają od profesjonalnych służb opracowania specjalistycznego wsparcia, tak, aby rodzina mogła wyjść z kryzysu i samodzielnie prawidłowo funkcjonować w środowisku. W związku z tym wzrasta liczba rodzin kierowanych przez pracowników socjalnych, kuratorów i pedagogów, do objęcia wsparciem przez asystenta rodziny.

Wykres 2. Liczba rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny

Zdarza się również, że bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego jest wynikiem niepełnosprawności intelektualnej lub fizycznej, co najmniej jednego z członków rodziny. Z uwagi na powyższe deficyty, w rodzinie mogą zostać wprowadzone usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W rodzinach tych prowadzona jest

praca dostosowana do możliwości psychofizycznych rodziców z uwzględnieniem zarówno ich zasobów jak i deficytów.

W skrajnych sytuacjach, kiedy rodzice nie sprawują należycie opieki nad swoimi dziećmi, doprowadzając do tego, że zagrożone staje się ich zdrowie i życie, podejmowane są w rodzinie działania interwencyjne mające na celu zabezpieczenie dzieci. W myśl art. 12a ustawy z dnia 06 maja 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka „w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej”.

Należy jednak dodać, że nawet, kiedy dziecko zostaje zabezpieczone w pieczy zastępczej rodzice otrzymują wszechstronne wsparcie, tak, aby mogli wyjść z kryzysu, samodzielnie, prawidłowo funkcjonować w środowisku i starać się o powrót dziecka do domu rodzinnego. Zabezpieczenie dziecka nie jest równoznaczne z brakiem możliwości jego powrotu do rodziny naturalnej. Rodzice mają szansę podjąć współpracę zmierzającą do wyeliminowania przyczyn trudnej sytuacji życiowej, a tym samym doprowadzenia do tego, aby dzieci wróciły do domu rodzinnego. W takiej sytuacji rodzina również może skorzystać ze wsparcia asystenta rodziny lub podjąć współpracę z pracownikiem socjalnym w ramach kontraktu socjalnego.

IV. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- współpraca wielu instytucji pracujących na rzecz rodziny, spójny system wspierania rodziny, interdyscyplinarność,- doświadczenie, wiedza, umiejętności i kwalifikacje osób pracujących na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,- działalność organizacji pozarządowych w obszarze wspierania i pomocy dziecku i rodzinie,- dostęp dzieci i młodzieży do placówek wsparcia dziennego,- realizowanie programów aktywności lokalnej (PAL),- podejmowanie działań zapobiegających interwencyjnemu zabezpieczeniu dzieci,- dostęp do poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego i psychologicznego.	<ul style="list-style-type: none">- brak pozytywnych wzorców wyniesionych z domu rodzinnego, powielanie negatywnych zachowań,- mała aktywność społeczna rodzin,- niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego,- niechęć do podejmowania działań zmierzających do wyjścia z trudnej sytuacji życiowej.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>- wzrost świadomości rodzin dotyczący korzyści z podjęcia współpracy z instytucjami pracującymi na ich rzecz,</p> <p>- możliwość aplikowania po środki finansowe na realizację projektów na rzecz dziecka i rodziny,</p> <p>- zmniejszenie się liczby dzieci umieszczanych w przestrzeni pieczy zastępczej,</p> <p>- zacieśnienie współpracy między instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny.</p>	<p>- wielopropblemowość rodzin,</p> <p>- niechęć do korzystania z dostępnych form pomocy,</p> <p>- uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”,</p> <p>- niska świadomość problemu i brak samodzielności rodzin,</p> <p>- brak umiejętności szukania pomocy w instytucjach,</p> <p>- ograniczona liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach,</p> <p>- stale wzrastające koszty utrzymania,</p> <p>- niekorzystne zjawiska i procesy (np. eurosieroctwo, starzenie się społeczeństwa),</p> <p>- mity dotyczące funkcjonowania rodziny, które uniemożliwiają jej członkom poszukiwanie pomocy.</p>

V. Zasoby Miasta Ruda Śląska tworzące system wsparcia dla dzieci i rodzin

Współpraca instytucji i organizacji ma stworzyć odpowiednie warunki, by rodzina otrzymała wszechstronną i skuteczną pomoc. Do zasobów tworzących system wsparcia dla dzieci i rodzin w Mieście Ruda Śląska należą:

- Placówka Wsparcia Dziennego, w ramach, której działają 2 świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży (w tym grupa profilaktyczno-rozwojowa).
- Ośrodek Święta Elżbieta, który realizuje swoje działania w ramach:
 - 3 świetlic środowiskowych;
 - 1 świetlicy socjoterapeutycznej (w tym grupa profilaktyczno-rozwojowa)

- **Stowarzyszenie Świętego Filipa Nereusza**, które prowadzi:
 - 2 specjalistyczne placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (w tym grupy profilaktyczno - rozwojowe);
 - 1 ognisko wychowawcze Św. Jana Bosco w Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina.

- **Zgromadzenie Sióstr Świętej Elżbiety, Prowincja Katowicka** - które prowadzi:
 - 1 placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (w tym grupę profilaktyczno - rozwojową).

Budowanie systemu wsparcia polega przede wszystkim na zintegrowaniu działań różnych podmiotów, które udzielają pomocy dzieciom i ich rodzinom. Ważne jest, aby wszystkie podmioty osiągnęły taki poziom współpracy, dzięki któremu rodzina otrzyma wszechstronną, skuteczną ofertę usług. Działania prowadzone na rzecz rodziny na poziomie gminy powinny skupiać się głównie na oddziaływaniach profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających, a w ostateczności na działaniach poradniczych i interwencyjnych. Prowadzenie bezpośredniej pracy z rodziną i dzieckiem zapobiega powstawaniu i pogłębianiu się niewłaściwych postaw i zachowań. Natomiast podejmowanie działań interdyscyplinarnych ze strony służb i instytucji stanowi prawdziwy potencjał, który ukierunkowany jest na problem dziecka i rodziny. Funkcjonujący w Mieście system opieki nad dzieckiem i rodziną wspomagany i uzupełniany jest szeregiem działań prowadzonych przez inne instytucje i organizacje, które oferują fachową pomoc, tj.: placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Ośrodek Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych, Sąd Rejonowy, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Straż Miejska, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży PRZYSTANEK, Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem, Biuro Porad Obywatelskich.

VI. Wnioski

Na podstawie diagnozy i analizy danych sformułowano następujące wnioski:

- Dominującymi problemami wśród osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej są obok ubóstwa: bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Ponadto obserwuje się, że wzrasta liczba rodzin wykazujących bezradność opiekuńczo-wychowawczą. Problemy te często przenikają się, dlatego istotna jest praca na wielu płaszczyznach, uwzględniająca nie tylko trudności, ale również możliwości i ograniczenia członków rodziny.
- Narastające problemy opiekuńczo-wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz towarzyszące im uzależnienia rodziców, przemoc czy bezrobocie często są powodem rażących zaniedbań rodziców wobec dzieci, co może prowadzić do konieczności interwencyjnego zabezpieczania dzieci poza rodziną naturalną. Należy podejmować działania profilaktyczne skierowane na udzielenie wsparcia rodzinie naturalnej przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej.
- Konieczne jest prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodziny zagrożonej, by chronić jego bezpieczeństwo.
- Asystent rodziny, jako forma wsparcia pozwala na indywidualizację pracy z rodzinami w niwelowaniu ich trudności, stanowi również narzędzie, po które coraz częściej sięgają nie tylko pracownicy socjalni, ale również kuratorzy i pedagodzy.
- W pracy z rodziną konieczna jest interdyscyplinarność i intensywna współpraca różnych służb. Tylko proces, w którym biorą udział wszystkie instytucje zaangażowane w pomoc rodzinie może być skuteczny. Pozwala on nie tylko na opracowanie pełnej i rzetelnej diagnozy, ale również na opracowanie skoordynowanego planu pomocy dla konkretnej rodziny i ustalenie czy działania zmierzają w tym samym kierunku. Taki rodzaj działania mobilizuje rodzinę do pracy.
- Praca z rodziną wieloproblemową jest procesem złożonym i długotrwałym, jej efekty w przeważającym stopniu zależą od gotowości rodziny i jej chęci do zmiany. Objęcie rodziny tym rodzajem wsparcia nie zawsze gwarantuje, że stanie się ona gotowa do pełnienia w sposób prawidłowy swoich funkcji.

VII. Adresaci Programu

Rodziny zamieszkałe na terenie Miasta Ruda Śląska, które przejawiają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w przestrzeni pieczy zastępczej oraz pracujące na rzecz powrotu dzieci do domu rodzinnego.

VIII. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2015-2017

CEL GŁÓWNY:

- Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych służące poprawie ich funkcjonowania.

CELE SZCZEGÓLWE:

1. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie naturalnej poprzez podejmowanie działań interdyscyplinarnych.

- **Zespoły interdyscyplinarne** - rodziny wieloproblemowe objęte są wsparciem ze strony różnych instytucji, m.in. szkół, placówek wsparcia dziennego, sądu, istotne, więc staje się tworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi. Zespół interdyscyplinarny, w którego skład wchodzi przedstawiciele instytucji zaangażowanych w pomoc rodzinie, omawia sytuację w rodzinie, ustala cel pracy, a poszczególni członkowie podejmują się wykonania ustalonych działań. Członkowie rodziny są zapraszani, informowani o celu spotkania i motywowani do podejmowania działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji. Ten sposób monitorowania sytuacji w rodzinie pozwala na wykorzystanie wszystkich możliwości, jakie posiadają instytucje, a przede wszystkim na stworzenie rodzinie takiej siatki wsparcia by mogła w każdej sytuacji z niej skorzystać.
- **Grupy Robocze** - w sytuacji, kiedy w rodzinie dochodzi do przemocy, zostaje sporządzona „Niebieska Karta- formularz A”. Na wniosek koordynatora (osoby, która spisała „Niebieską Kartę- formularz A”) zostaje powołana, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Grupa Robocza.

W skład Grupy wchodzi przedstawiciele tych instytucji, które współpracują z rodziną. Podczas pracy Grupa opracowuje plan pracy z rodziną, motywuje

członków rodziny do podejmowania działań mających przerwać spiralę przemocy i na bieżąco monitoruje sytuację.

- **Bezpieczna rodzina** - wspólne działanie pracowników socjalnych i funkcjonariuszy Straży Miejskiej, polegające na wejściach do rodzin wieloproblemowych, niejednokrotnie dotkniętych problemem przemocy. Celem tego działania jest monitorowanie funkcjonowania rodzin wieloproblemowych z terenu miasta, dla wzmocnienia bezpieczeństwa dzieci w tych rodzinach. Realizacja tego projektu poszerza również możliwości przeprowadzenia kompleksowej i pogłębionej oceny funkcjonowania rodzin w środowisku (projekt zawarty w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030).

2. Wzmocnienie funkcji rodziny zmierzające do prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, które umożliwią wychowywanie się dzieci w rodzinie naturalnej.

- **Asystent rodziny** - wspiera rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rolą asystenta jest doprowadzenie rodziny, poprzez wykorzystanie jej możliwości, do prawidłowego pełnienia swojej roli. Rozpoczynając współpracę z asystentem rodziny podpisuje ona plan pracy. Plan pracy zawiera cele i efekty dostosowane do diagnozy sytuacji rodziny. Asystent w głównej mierze pracuje nad nabyciem przez rodzinę umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz podjęciem działań zmierzających do zapewnienia dzieciom prawidłowego rozwoju we wszystkich przestrzeniach. Pomaga i towarzyszy rodzinie w załatwianiu istotnych spraw urzędowych i lekarskich, motywuje do większej aktywności społecznej. W sytuacji, kiedy rodzina tego wymaga kieruje do psychologa. Asystent rodziny współpracuje z przedstawicielami wielu instytucji działających na rzecz rodziny, m.in. kuratorami, wychowawcami ze szkół i placówek wsparcia dziennego, pracownikami służby zdrowia (projekt zawarty w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030).
- **Usługi opiekuńcze** - zdarza się, że bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego jest wynikiem niepełnosprawności intelektualnej lub fizycznej, co najmniej jednego z członków rodziny. Z uwagi na powyższe deficyty, w rodzinie mogą zostać wprowadzone usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach, których pomocy w przewyższaniu codziennych trudności życiowych udziela rodzinie osoba świadcząca usługi. W rodzinach tych

prowadzona jest praca dostosowana do możliwości psychofizycznych rodziców z uwzględnieniem zarówno ich zasobów jak i deficytów.

- **Kontrakt socjalny** - to narzędzie pracy pracownika socjalnego, który podczas wykonywania swoich obowiązków dokonuje oceny sytuacji w rodzinie. Posiadając wiedzę o problemach rodziny, a także o możliwościach i ograniczeniach jej członków, jest w stanie tak zmotywować członków rodziny by podjęli oni działania naprawcze. Kontrakt socjalny jest rodzajem umowy zawieranej pomiędzy pracownikiem socjalnym, a rodziną, określa on jasno cele, do których dąży rodzina oraz efekty, po których będzie można poznać czy cel został osiągnięty. Rodzina tworzy ten plan wspólnie z pracownikiem socjalnym, obie strony zobowiązują się do wykonania określonych działań, zgodnych z celami kontraktu. Oceny kontraktu dokonuje się okresowo i ewentualnie modyfikuje cele, jeśli zachodzi taka potrzeba.

3. Wsparcie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez wyrównywanie szans i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu.

- **Placówki wsparcia dziennego w formie ogniska wychowawczego oraz świetlic**, w tym **grup profilaktyczno-rozwojowych dla dzieci w wieku od lat 3** - oferta świetlic i ogniska wychowawczego skierowana jest do dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 16 roku życia, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju, spowodowanych między innymi problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie, bezradnością opiekuńczo- wychowawczą, trudną sytuacją materialną, żyjących w środowisku zagrożonym alkoholizmem lub narkomanią. Dzieci mają zapewnione bezpieczeństwo, oddziaływania terapeutyczne i profilaktyczne, zorganizowany czas wolny oraz pomoc w nauce, a także możliwość udziału m.in. w zajęciach sportowych i edukacyjnych. Ponadto specjalistyczne placówki wsparcia dziennego organizują zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne, realizują indywidualny program korekcyjny, psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. Udział w tych zajęciach kompensuje dzieciom deficyty w sferze społecznej, poznawczej i emocjonalnej. Istotna jest wczesna praca z dzieckiem, terapia i edukacja w wieku przedszkolnym, co umożliwiają działające w ramach świetlic grupy profilaktyczno-rozwojowe. Jest to czas, kiedy dzieci nie zdążyły jeszcze utrwalić negatywnych wzorców. Właściwa stymulacja poznawcza pozwala wyrównać braki u dzieci przed ich wejściem w okres edukacji szkolnej.

Im wcześniej rozpoczynamy profilaktykę zachowań problemowych dzieci, tym większa szansa na ich prawidłowy rozwój. Rodzice z kolei mogą uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych, których celem jest zwiększenie umiejętności wychowawczych (projekt zawarty w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030).

- **Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych** - wspiera rodzinę wychowującą dziecko niepełnosprawne w zakresie realizacji programu rehabilitacji ruchowej wspomagającej (hipoterapia, muzykoterapia, integracja sensomotoryczna, choreoterapia, terapia dnia codziennego, samoobsługa, terapia przez zabawę, jaskinia solna), psychologicznej, logopedycznej, pedagogicznej oraz pielęgnacji. Oprócz prowadzonej rehabilitacji umożliwia dziecku przygotowanie przedszkolne na poziomie specjalnym i powszechnym. Rodzice mogą skorzystać z porad dotyczących pielęgnacji dziecka niepełnosprawnego, jak również dotyczących rehabilitacji ruchowej, pedagogicznej i logopedycznej.
4. Poprawa jakości życia rodzin i dzieci poprzez rozwój aktywności własnej oraz zapobieganie marginalizacji życia rodziny.
- **Grupa wsparcia dla rodziców** - ma charakter otwarty. Prowadzona jest przez pracowników Działu do spraw Asysty Rodzinnej (psychologdy, asystenci rodziny). Spotkania grupy odbywają się dwa razy w miesiącu, tj. w każdy drugi i czwarty wtorek miesiąca. Rodzice biorący udział w zajęciach poszerzają wiedzę na temat właściwego funkcjonowania w roli rodzica oraz aktywizują się społecznie. Przynależność do grupy wsparcia pomaga uczestnikom zwalczać swoją bezradność, umożliwia nabycie nowych umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach (projekt zawarty w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030).
5. Tworzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
- **Specjalistyczne poradnictwo prawne** - oznacza przekazanie rodzinie informacji o powszechnie obowiązującym prawie oraz o praktyce jego stosowania, w szczególności poprzez: podanie i omówienie odpowiednich przepisów, przekazanie wzorów pism prawnych, sporządzenie projektu pisma procesowego. Na spotkanie z prawnikiem można umówić się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.
 - **Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne** - realizowane jest poprzez: porady ukierunkowane na określenie odpowiedniej formy pomocy, konsultacje psychologiczne - rodzinne i indywidualne, diagnozę psychologiczną, terapię

wspierająca, psychoedukację w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich. Praca psychologa odbywa się w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz w środowisku domowym.

IX. Wskaźniki realizacji Programu

Wskaźnikami osiągnięcia założonych celów szczegółowych będzie analiza następujących danych:

- Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym liczba rodzin, które: pozytywnie zakończyły współpracę, zerwały współpracę lub zakończyły współpracę ze względu na brak efektów oraz liczba rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny na mocy postanowienia sądu.
- Liczba rodzin objętych monitorowaniem poprzez niezapowiedziane wizyty pracowników socjalnych i funkcjonariuszy Straży Miejskiej w ramach projektu „Bezpieczna rodzina”.
- Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem w formie usług opiekuńczych specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych pracą socjalną w formie kontraktu socjalnego.
- Liczba dzieci objętych wsparciem w placówkach wsparcia dziennego w formie świetlic, w tym grup profilaktyczno-rozwojowych dla dzieci od lat 3 oraz ogniska wychowawczego.
- Liczba dzieci objętych wsparciem Ośrodka Adaptacyjnego dla Dzieci Niepełnosprawnych.
- Liczba wniosków do sądu o wydanie lub zmianę zarządzeń opiekuńczych oraz przekazanych adnotacji pracowników socjalnych do toczących się postępowań w sądach.
- Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia dla rodziców.
- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego: prawnego i psychologicznego.

X. Źródła finansowania

Zadania finansowane będą:

- ze środków budżetu Miasta Ruda Śląska,
- ze środków budżetu państwa,
- z zewnętrznych źródeł pozyskanych przez Miasto Ruda Śląska (np. środki finansowe pochodzące z funduszy unijnych),
- ze środków własnych oraz pozyskanych przez organizacje pozarządowe.

XI. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

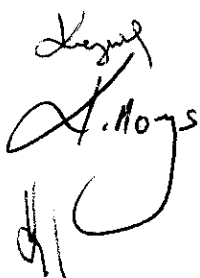
W terminie do 31 marca każdego roku zostanie przedstawione Radzie Miasta roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawione potrzeby związane z realizacją tych zadań.

XII. Zakończenie

Artykuł 176 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę, między innymi konieczność opracowywania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2015-2017 zakłada tworzenie warunków sprzyjających poprawie funkcjonowania rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Celem tych działań jest przede wszystkim profilaktyka i wspieranie rodziny, by mogła ona wychować swoje dziecko. Wsparcie na wielu płaszczyznach, które otrzyma rodzina, ma przede wszystkim chronić dziecko, ale także przywracać rodzinom zdolność do wypełniania swoich podstawowych funkcji, ma wzmacniać więzi wewnątrzrodzinne i dawać siłę do samostanowienia.

Program jest integralnie związany ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Kazimierz Myszur